

Sygn. akt: I C 812/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Brzesku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Agata Gawłowska-Sobusiak
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Anna Warchał

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2017r. w Brzesku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B.

przeciwko D. M.

o zapłatę

I. uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Brzesku I Wydział Cywilny z dnia 26 maja 2017r. sygn. akt I Nc 451/17 w części tj. co do kwoty 2.238,61 zł (dwa tysiące dwieście trzydzieści osiem złotych 61/100) oraz w zakresie kosztów procesu,

II. oddala powództwo, co do kwoty 2.238,61 zł (dwa tysiące dwieście trzydzieści osiem złotych 61/100),

III. zasądza od strony powodowej (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. na rzecz pozwanej D. M. kwotę 54,00 zł (pięćdziesiąt cztery złote 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. odstępuje od obciążania stron pozostałymi kosztami sądowymi.

Sędzia

SR Agata Gawłowska – Sobusiak

Sygn. akt I C 812/17

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Brzesku z dnia 30 listopada 2017r.

Strona powodowa (...) **Spółka Akcyjna w B.** domagała się zasądzenia od pozwanej **D. M.** kwoty **2 713, 29 zł** z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP liczonymi od dnia 29 kwietnia 2017 r do dnia zapłaty. Nadto strona powodowa wniosła o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu oraz w dalszym piśmie procesowym strona powodowa podniosła, że domaga się zapłaty kwoty, na którą opiewa wystawiony przez pozwaną weksel. Następnie podniosła, że pozwana wystawiła weksel in blanco jako zabezpieczenie spłaty pożyczki nr (...) - (...) zawartej dnia 3 września 2015 r, na którą składały się: kapitał, składka ubezpieczenia, opłata przygotowawcza i wynagrodzenie umowne. Pozwana nie wywiązywała się z umowy, która została jej wypowiedziana, a nadto – zgodnie z tą umową – naliczono pozwanej odsetki za opóźnienie oraz koszty windykacji.

Tut. Sąd nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowy z dnia 26 maja 2017 r sygn. Nc 451/17 zobowiązał pozwaną do zapłaty kwoty dochodzonej pozew wraz z odsetkami i kosztami procesu.

Pozwana D. M. złożyła zarzuty od powyższego nakazu zapłaty – w części co do kwoty 2 238, 61 zł (**co do kwoty 474, 68 zł nie wniesiono zarzutów**).

W zarzutach do nakazu zapłaty pozwana nie negowała faktu zawarcia umowy i wystawienia weksla in blanco. Pozwana zakwestionowała wysokość zadłużenia wyliczoną przez stronę powodową.

Po pierwsze pozwana zakwestionowała obciążenie jej składką ubezpieczenia, która – jej zdaniem – nie została przekazana ubezpieczycielowi.

Po drugie pozwana zakwestionowała naliczone przez stronę powodową koszty windykacji. Strona powodowa naliczyła koszty windykacji w maksymalnej wysokości, ale – zdaniem pozwanej – takich kosztów realnie nie poniosła.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana D. M. w dniu 3 września 2015 r zawarła ze stroną powodową (...) Spółka Akcyjna z siedziba w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) - (...).

Na podstawie tej umowy pozwana została zobowiązana do zapłaty łącznie kwoty 3 312, 00 zł, a to:

- kapitał tj. kwota faktycznie udzielonej pożyczki – 1 000, 00 zł,
- koszty ubezpieczenia – 1 838, 00 zł,
- opłata przygotowawcza – 274, 00 zł,
- wynagrodzenie umowne - 200, 00 zł.

Pozwana zobowiązała się spłacić wymienioną kwotę w 48 ratach po 69, 00 zł każda. Wedle harmonogramu spłat, raty pożyczki miały być w pierwszej kolejności zaliczane na opłatę przygotowawczą, dalej na składkę ubezpieczenia, kapitał i wynagrodzenie umowne.

Zgodnie z ogólnymi warunkami umowy pożyczki, niespłacenie raty pożyczki i odsetek w ustalonym terminie powodowało powstanie zadłużenia przeterminowanego, od którego strona powodowa mogła naliczać odsetki w wysokości 4-krotności obowiązującej stopy lombardowej NBP.

Strona powodowa zastrzegła sobie prawo naliczenia także kosztów windykacji do 20% kwoty pozostałej do spłaty, ale nie więcej niż faktycznie poniesione koszty windykacji.

Nadto strona powodowa zastrzegła sobie prawo naliczania opłat wynikających w tabeli, stanowiącej załącznik do umowy, np. opłata za upomnienie pisemne lub wezwanie do zapłaty wynosiła 15,00 zł.

W przypadku braku wpłat w terminie pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności, strona powodowa mogła wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i wypełnić weksel po uprzednim wezwaniu pozwanej do zapłaty zaległych rat lub ich części, w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

Zabezpieczeniem zwrotu pożyczki był wystawiony i podpisany przez pozwaną weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową uprawniającą stronę powodową do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu wynikającemu z zawartej umowy pożyczki.

Umowa pożyczki zawierała deklarację uczestnictwa pozwanej w umowie ubezpieczenia na życie, na podstawie której wyraziła ona zgodę na objęcie ochroną ubezpieczeniową w ramach grupowego ubezpieczenia na życie. Warunkiem objęcia pozwanej ochroną ubezpieczeniową było opłacenie składki ubezpieczenia.

Dowód:

- umowa pożyczki z dnia 3 września 2015 r wraz z załącznikami tj. harmonogramem spłat, wyciągiem z umowy ubezpieczenia, deklaracją wekslową – k. 27-36, ,

- weksel – k. 5.

Pozwana nie regulowała terminowo zobowiązań wynikających z zawartej umowy pożyczki, a to spłaciła 18 rat w łącznej wysokości 1 242, 00 zł.

Pismem z dnia 13 marca 2017 r. strona powodowa wezwała pozwaną do zapłaty zadłużenia w kwocie 138, 00 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, jednak bezskutecznie.

Natomiast pismem z dnia 29 marca 2017 r. strona powodowa wypowiedziała pozwaną umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, informując że zadłużenie wynosi 2 713, 29 zł.

Strona powodowa wypełniła weksel – stanowiący zabezpieczenie umowy pożyczki – na kwotę 2 713, 29 zł, a to:

- niespłacona pożyczka – 2 208, 00 zł,
- odsetki za opóźnienie – 17, 40 zł,
- koszty windykacji 20% z kwoty 2 208, 00 zł – 441, 60 zł,
- opłaty – 45, 00 zł,
- odsetki za opóźnienie – 1, 29 zł.

Dowód:

- karta klienta – k. 37-38,

- ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 13 marca 2017 wraz z potwierdzeniem nadania – k. 39-43,

- wypowiedzenie umowy pożyczki z dnia 29 marca 2017 r. – k. 6, 44-48,

- potwierdzenia przelewów – k. 51-68,

- wyliczenie odsetek – k. 49,

- weksel – k. 5.

Pozwana ma obecnie 66 lat, jest zamężna, ma czworo dorosłych dzieci, mieszka z mężem.

Na pozwanej ciąży liczne zobowiązania z zaciągniętych pożyczek tzw. chwilówek. Środki z tych źródeł pozwana przeznaczała głównie na leczenie, ponieważ jest przewlekle chora i na bieżące utrzymanie.

Pozwana utrzymuje się ze świadczenia emerytalnego w wysokości 1 819,00 zł, które obciążone jest zajęciem komorniczym. Po potrąceniu komorniczym pozwanej pozostaje do dyspozycji kwota 1 270,00 zł, z których dodatkowo spłaca raty pozostałych zadłużeń. Mąż pozwanej także pobiera emeryturę, posiadają z pozwaną rozdzielność majątkową małżeńską.

Fakty znane Sądu z urzędu.

Dowód:

-dokumentacja medyczna pozwanej – k. 16-18.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wymienione dokumenty.

Dokumenty w postaci: umowy pożyczki z harmonogramem spłat, deklaracji wekslowej, weksla, umowy ubezpieczenia, karty klienta, potwierdzeń przelewów, wezwania do zapłaty, wypowiedzenia umowy pożyczki – jako dokumenty prywatne – stanowiły dowód tego, że osoba, która je podpisała złożyła oświadczenia w nich zawarte. Na podstawie tych dokumentów Sąd ustalił, jakie roszczenie przysługuje stronie powodowej wobec pozwanej, tj. z jakiego tytułu i w jakiej wysokości.

Sąd zważył co następuje:

Strona powodowa (...) Spółka Akcyjna w B. dochodziła w przedmiotowym postępowaniu roszczeń w wysokości **2 713, 29 zł** z wynikających z weksla wystawionego przez pozwaną D. M.. Strona powodowa wskazywała, że weksel in blanco był zabezpieczeniem pożyczki udzielonej pozwanej.

Zobowiązanie wekslowe, na gruncie ustawy Prawo wekslowe, ma charakter samodzielny i abstrakcyjny. Oznacza to, że samo podpisanie weksla rodzi zobowiązanie wystawcy i to bez względu na przyczynę jego wystawienia. Zgodnie z art. 101 Prawa wekslowego istotą weksla własnego jest bezwarunkowe przyrzeczenie zapłaty sumy pieniężnej potwierdzone podpisem. Źródłem zobowiązania wekslowego jest w tym przypadku umowa dochodząca do skutku przez wydanie weksla lub jego zwrócenie posiadaczowi. W przypadku dokumentu, który w chwili wręczenia nie zawiera wszystkich elementów weksla własnego, jak w przypadku weksla in blanco, umowa ta ma na celu powstanie zobowiązania wekslowego w przyszłości. Zobowiązanie powstaje dopiero po uzupełnieniu dokumentu przez upoważnioną osobę o elementy niezbędne do uznania dokumentu za weksel własny. Czynności prawne, z których wynikają zobowiązania wekslowe, same nie określają celu gospodarczego lub społecznego tego rodzaju przysporzenia. Cel ten określa dopiero wyraźna lub dorozumiana umowa leżąca u podstaw zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, wskazująca tzw. stosunek podstawowy dla tego zobowiązania. Umowę tę stanowi w szczególności deklaracja wekslowa, w której strony określają warunki, od których spełnienia uzależnione jest uzupełnienie weksla in blanco. W przypadku weksla, który w chwili jego wystawienia był wekslem niepełnym abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego ulega istotnemu osłabieniu (por.: „Prawo wekslowe – kom.” red. Stec 2016).

Rozpoznając zarzuty od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla, sąd może uwzględnić stosunek zobowiązaniowy, w związku z którym weksel został wystawiony, gdy strona zainteresowana przeniesieniem sporu na płaszczyznę stosunku podstawowego podniesie stosowne zarzuty dotyczące stosunku zobowiązaniowego będącego podstawą wystawienia weksla. Strony mogą się zatem powoływać na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2005 r. V CK 780/04).

W przedmiotowej sprawie strony łączyła umowa pożyczki oraz porozumienie- deklaracja wekslowa upoważniająca stronę powodową do uzupełnienia weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanej wobec strony powodowej wynikającemu z zawartej umowy pożyczki. Pozwana nie negocjowała zobowiązania wekslowego, ale wniosła o sprawdzenie poprawności wyliczenia zadłużenia pozostałego do spłaty.

Podniesienie przez pozwaną zarzutów wynikających ze stosunku podstawowego wymagało przeprowadzenia przez Sąd ustaleń w tym zakresie.

Pozwana przede wszystkim zarzucała, że strona powodowa obciążyła ją składką ubezpieczeniową, której de facto nie wpłaciła ubezpieczycielowi. Nadto pozwana zarzuciła, że strona powodowa naliczyła niezasadnie koszty windykacyjne w maksymalnej wysokości.

Jak wynika z umowy pożyczki łączącej strony oraz umowy ubezpieczenia, składka określona w umowie 1 838, 00 zł miała być opłacona jednorazowo za cały okres ubezpieczenia i uiszczenie tej składki było warunkiem objęcia pozwanej umową ubezpieczenia. Sąd wzywał stronę powodową do przedstawienia dokumentów potwierdzających objęcie ubezpieczeniem pozwanej, a przede wszystkim potwierdzenia uiszczenia wyżej wymienionej składki. Strona powodowa nie przedstawiła dokumentu potwierdzającego opłacenie składki. Także w karcie klienta brak informacji o odprowadzeniu składki. W tej sytuacji należy przyjąć, że składka w kwocie 1 838, 00 zł nie została uiszczona na rzecz ubezpieczyciela i pozwana nie została objęta ubezpieczeniem.

Nadto, mając na uwadze wysokość składki ubezpieczenia do kwoty pożyczki, tj. wysokość składki stanowiła prawie dwukrotność kwoty pożyczki, należałoby rozważyć, czy w przedmiotowej sprawie nie doszło do nadzabezpieczenia. W pewnych sytuacjach, w których stwierdzony został stan nadzabezpieczenia możliwe jest uznanie umowy w części dotyczącej tego zabezpieczenia za nieważną albo abuzywną (por. wyrok SN z dnia 28 października 2010 r sygn. akt II CSK 218/10 Legalis nr 276045). Te rozważania byłyby zasadne dopiero po przedłożeniu potwierdzenia uiszczenia składki.

Dalej, jak wynika z umowy pożyczki, strona powodowa miała prawo naliczyć koszty windykacji w kwocie do 20% kwoty pozostałej do spłaty, ale nie więcej niż faktycznie poniesione koszty windykacji. Nadto strona powodowa miało prawo naliczyć opłaty dodatkowe takie jak opłata za upomnienie pisemne lub wezwanie do zapłaty w kwocie 15, 00 zł. Strona powodowa podała, że poniosła koszty windykacji w łącznej kwocie 441, 60 zł, ale ich nie wykazała. Sąd wzywał stronę powodową do przedłożenie wykazu czynności windykacyjnych, ale bez rezultatu. Jeżeli chodzi o dodatkowe opłaty, to przedstawione zostało tylko jedno wezwanie do zapłaty, a więc – zgodnie z tabelą – strona powodowa poniosła z tego tytułu koszt w kwocie **15,00 zł**.

Reasumując dowiedzione zostało, że zobowiązanie pozwanej z tytułu umowy pożyczki zawartej ze stroną powodowa obejmowało:

- kapitał w kwocie **1 000,00 zł**,
- opłatę przygotowawczą w kwocie **274, 00 zł**,
- wynagrodzenie umowne (odsetki kapitałowe) w kwocie **200, 00 zł**,

łącznie **1 474, 00 zł**.

Ponieważ pozwana spłaciła łącznie kwotę **1 242, 00 zł**, to roszczenie strony powodowej było uzasadnione do kwoty **232, 00 zł**, zaległych odsetek maksymalnie wynoszących **17, 40 zł** i **1, 29 zł** oraz kosztów wezwania do zapłaty **15, 00 zł** - co łącznie daje kwotę **265, 69 zł**.

Skoro pozwana zaskarżyła nakaz zapłaty ponad kwotę **474, 68 zł** – w której mieści się wyliczone zadłużenie pozwanej – to co do tej kwoty nakaz stał się prawomocny.

Natomiast co do pozostałej kwoty **2 238, 61 zł** nakaz zapłaty został uchylony, a powództwo oddalone w oparciu o art. 6 kc.

W tym stanie rzeczy na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc. Należy podkreślić, że pozwana wygrała proces w 82%, a strona powodowa tylko w 18%. W ocenie Sądu pozwana winna w przedmiotowej sprawie ponieść jedynie koszt opłaty sądowej w kwocie 30, 00 zł. Skoro pozwana uiściła opłatę sądową w kwocie 84, 00 zł, to należał się jej zwrot 54, 00 zł i taka kwotę Sąd zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanej.

SSR Agata Gawłowska- Sobusiak